तृपरमवाधितम्। अयाचितात् परं नक्तं तत्राद्यक्तेन भोजयेत्। देवेभ्य भुक्ते पूर्वाह्णे मध्याह्ने मुनिभिस्तथा। अपराह्णे च पितृभिः सन्ध्यायां गुह्यकादिभिः। सर्वेषामतिक्रम्य नक्तभोजी सदा भवेत्। हविष्यभोजनं मौनं सत्यमाहारवाववम्। अग्निकार्यमधःशय्यां नक्तभोजी सदा भवेत्"।

चतुर्मासी(चातुर्मास्य) व्रतं भविष्योत्तरे "शृणु पार्थ! प्रवक्ष्यामि गोविन्दशयनव्रतम्। कटिदानं सुतत्वानं चतुर्मासीव्रतक्रमम्। मिथुनस्थे सहस्रांशौ स्थापयेन्मधुसूदनम्। तुलां प्राप्ते महाराज! पुनरुत्थापयेत्तम्। अधिशयिते च देवे एष एव विधिक्रमः। नान्यथा स्थापयेत् कृष्णं नान्यथोत्थापयेत्तथा। आषाढ्यां सिते पक्षे एकादश्यामुपोषितः। स्थापयेत् प्रतिमां विष्णोः शङ्खचक्रगदाधराम्। काञ्चनीं राजतीं ताम्रमयीं पित्तलजां तथा। पीताम्बरधरां सौम्यां पर्यङ्के चाश्रिते शुभे। शुक्लवस्त्रपटच्छन्ने सोपधाने सुपूजिते। प्रभाते च ततो विष्णोः कृताञ्जलिपुटस्तथा। चतुरो वार्षिकान् मासान् देवस्योत्थापनावधि। इमं करिष्ये नियमं निर्विघ्नं कुरु मेऽच्युत!। स्त्री वा नरो वा मद्भक्तो धर्मार्थं सुदृढव्रतः। गृहीत्वा शिरसा नेतान् दन्तधावनपूर्वकान्। तेषां फलानि वक्ष्यामि तत्कर्तॄणां पृथक् पृथक्। मधुस्वरो भवेद्राजा! पुरुषो गुडवर्जनात्। तैलस्य वर्जनादेव सुन्दराङ्गः प्रजायते। कटुतैलपरित्यागाच्छत्रुनाशमवाप्नुयात्। मधुकतैलत्यागेन सौभाग्यमतुलं लभेत्। योगाभ्यासी भवेद्यस्तु स ब्रह्मपदमाप्नुयात्। कटुकाम्लतिक्तमधुक्षारकषायवर्जनम्। यो वर्जयेत् स वैरूप्यं दौर्गन्ध्यं नाप्नुयात् क्वचित्। ताम्बूलं वर्जयेत् भोगी रक्तकण्ठस्य जायते। घृतत्यागाच्च लावण्यं सर्वस्निग्धतनुर्भवेत्। फलत्यागाच्च मतिमान् बहुपुत्रश्च जायते। शाकपत्रत्यागाद्भोगी अपकादमनो भवेत्। पादाभ्यङ्गपरित्यागाच्छिरोऽभ्यङ्गं विवर्जयेत्। दीप्तिमान् दीपकत्यागेन सोऽपि स्त्रीदृपतिर्भवेत्। दधिदुग्धैकनियमी भोगी भोगपतिर्भवेत्। इन्द्रातिथित्वमाप्नोति स्वाङ्गोपाङ्गस्य वर्जनात्। लभते सकृतिं दीर्घां तैलपक्वस्य वर्जनात्। भूमौ प्रस्तरशायी च विप्रो मुनिवरो भवेत्। सदा मुनिः सदा योगी मधुमांसस्य वर्जनात्। निर्व्याधिनीरुगोजस्वी सुरामद्यं विवर्जयन्। एवमादिपरित्यागात् धर्मः स्यात् भरतनन्दन!। एकान्तरोपवासेन ब्रह्मचर्येण मन्दीयते। धारणाद्वत्सरोन्मात्रं नक्तभोजनफलं लभेत्। मौनव्रती भवेद्यस्तु तस्याज्ञा स्खलिता भवेत्। अयं चातुर्मास्यव्रतारम्भो गुर्वनुमतादावपि कार्यः। यदाह हेमनर्मः "न मैथवस्य मोक्षस्य गुरुगुर्वेन वाक्यते"। "चतुर्थं चिन्तयेद्यादौ चातुर्मास्यविधौ नरः। पादाभिवन्दनादिष्टोर्ध्वभेदोदानजं फलम्। भूमौ भुङ्क्ते सदा यस्तु स पृथिव्याः पतिर्भवेत्। नमोनारायणायेति जपन्नयज्ञफलं लभेत्। विष्णुपादाब्जसंस्पर्शाद्दिनपापात् प्रमुच्यते। पादोदकाभिषेकाद्वै गङ्गास्नानं दिने दिने। पर्वसु च नरो भुङ्क्ते कुरुक्षेत्रफलं लभेत्। नित्यं शास्त्रसमाख्यानाल्लाकान् यस्तु प्रबोधयेत्। व्याख्यायति तस्याशु विष्णुलोकं स गच्छति। कृत्वा प्रेक्षकं विष्णोर्लभेदप्सरसां लभेत्। तीर्थाम्बुस्नापनाद्विष्णोर्निर्मलं देहमाप्नुयात्। पञ्चगव्याशनात् पार्थ! चान्द्रायणफलं लभेत्। अयाचितेन प्राप्नोति पुत्रान् धर्म्यान्नमेव तः। मद्भक्तकालभोक्ता यः कल्पस्थायी भवेद्दिवि"। मद्भक्तकालभोक्ता उपवासद्वयान्तरितैकभक्तः "शिलोञ्छिलेन भुञ्जानः प्रयागस्नानमाप्नुयात्। विष्णुदेवकुले कुर्यादुपलेपनमार्जने। कल्पस्थायी भवेद्राजा स नरो नात्र संशयः। प्रदक्षिणयतं यस्तु करोति स्तुतिपाठकः। कल्पवृक्षविमानेन स तु विष्णुपुरं व्रजेत्। गीतवाद्यकरो विष्णोर्गान्धर्वं लोकमाप्नुयात्। यामद्वयं जलत्यागात् रोगैरभिभूयते। गुडवर्जी नरो दद्यादद्भुतं ताम्रभाजनम्। सहिरण्यं नृपश्रेष्ठ! यथाशक्त्या विधिः"।

चतुर्मूर्त्तिचतुर्थीव्रतं विष्णुधर्मोत्तरोक्तम् "इदमन्यत् प्रवक्ष्यामि चतुर्मूर्त्तिव्रतं तव। वासुदेवांशकात् जाताः सर्वे देवगणा नृप!। अधिकेन तु केन साध्या जातास्तथा सुराः। तस्मादिह चाधिकांशेन चतुरात्मा हरिःस्मृतः। नरो नारायणश्चैव हरिः कृष्णश्च वीर्यवान्। चतुरात्मा हरिर्जातो मदृषभस्य यादव!। आदित्येषु तु यावुक्तौ मित्रारुणसंज्ञकौ। तावेव नाम्नो जानीहि हरिकृष्णौ च यादव। आदित्येषु यावुक्तौ शक्रविष्णू सुरोत्तमौ। तावेव सिद्धसाध्येषु नरनारायणौ पुनः। चैत्रशुक्लचतुर्थ्यां तु सोपवासस्तु पूजयेत्। देवेशं चतुरात्मानं वित्तशक्त्या नराधिप!। व्रतमेतत्तरः कृत्वा पूर्वेद्युरादशवत्सरम्। न दुर्गतिमवाप्नोति मोक्षोपायश्च विन्दति"।

चतुर्युगव्रतं विष्णुधर्मोक्तम् "इदमन्यत् प्रवक्ष्यामि चतुर्युगव्रतं तव। कृतादिकं चतुर्युगं पूजयेत् सुसमाहितः। प्रथमे